

כנס היובל לתחילת חפירות משלחת ידן במצדה

לפני 50 שנה נערכה במצדה אחת החפירות החשובות והדרמטיות בתולדות המחקר הארכיאולוגי של ארץ ישראל. בראש החפירות, שאורגנו על ידי החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה, עמד פרופ' יגאל ידן, מטעם המכון לארכיאולוגיה של האוניברסיטה העברית בירושלים.

הידיעה על הכוונה לחפור במצדה הציתה התלהבות עצומה בציבור בארץ. מאות מתנדבים, ובהם תלמידי תיכון, רובם מההתיישבות העובדת, נרתמו למשימה. דבר קיום החפירה הגיע גם לרחבי העולם, ובעקבות הפרסום בעיתון הבריטי האובזרבר הגיעו מתנדבים מארצות רבות להשתתף בחפירות. החפירות, שהתקיימו בין השנים 1963-1965, הובילו לתגליות מרשימות ביותר ושפכו לראשונה אור על התיאורים של יוסף בן מתתיהו, הן על אודות תקופת שלטונו של הורדוס והן על האירועים הדרמטיים שהתחוללו במצדה במרד הראשון.

יובל שנים אחרי, התאחדו רשות הטבע והגנים, המכון לארכיאולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים והחברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה, לקיום כנס חגיגי, במהלך חג החנוכה, שיציין 50 שנה לתחילת חפירות ידן, 100 שנים לייסוד החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה, ובאותה הזדמנות גם 60 שנה לסלילת שביל הנחש.

ד"ר צביקה צוק, הארכיאולוג הראשי של רשות הטבע והגנים, מסר כי מטרת הכנס להביא למודעות הציבור את הישגי חפירות מצדה דאז ואת קיומה וייחודה של מצדה כיום. בכנס יוצגו מחקרים חדשים הקשורים למצדה, ומשתתפיו יזכו לפגוש ולשמוע את החופרים במצדה, מהארץ ומהעולם, שיספרו על חוויותיהם ועל זיכרונותיהם האישיים מימי החפירות.

הכנס יתקיים במהלך יומיים, ב-3 וב-4 בדצמבר. ביום הראשון של הכנס יתקיים יום עיון, המאורגן על ידי משלחת חפירות מצדה, ויתקיים באוניברסיטה העברית בירושלים תחת הכותרת: "מצדה בימים ההם בזמן הזה". יום זה יכלול הרצאות על אודות חקר מצדה. יום העיון יהיה בהרשמה מראש - ללא תשלום. היום השני הוא יום עיון עממי וחוויתי, שיתקיים בגן לאומי מצדה ויכלול הרצאות, סיורים על ההר, ביקור במוזיאון ותכנית אומנותית (כולל הדלקת נר שמיני של חנוכה). יום זה כרוך בהרשמה ובתשלום (הכולל הסעה מתל אביב או ירושלים).

ההרשמה לכנס תיפתח ב-1 באוקטובר, במוקד המידע של רשות הטבע והגנים - *3639

50 שנה לחפירות במצדה | צילום: צביקה צוק

חיפשו שודדי עתיקות והצילו עופר

דקל גד, פקח הרי יהודה ברשות הטבע והגנים, הוזעק לפני כחודש על ידי שני אנשי היחידה למניעת שוד עתיקות להציל עופר צעיר במצוקה. השניים, שהגיעו לאתר הארכיאולוגי חירבת שובב במסגרת סיור שגרתי לאיתור סימני שוד עתיקות, מצאו במקום זה עופר צעיר שוכב בתחתיתו של בור מים עתיק, אחד מבורות המים העתיקים הנמצאים באתר, והזעיקו את גד לסייע בחילוץ. מבצע החילוץ כלל ירידה לבור בסולם שנקשר לוו הגרירה של רכבו של גד. גד הכניס בעדינות את העופר הצעיר וחסר האונים אל התיק שנשא, וטיפס עמו אל מחוץ לבור. הוא השקה אותו במים והעבירו למקום מוצל עד שיתאושש. בשל הסיכוי הסביר שאמו של העופר נמצאת בסביבה ומחפשת אותו, התרחקו המצילים מהעופר כדי לאפשר לו לקום על רגליו ולשוב לשטח. העופר התרומם לבד ולאחר כמה שניות חזר והתיישב, ואז, לאחר חצי שעה מותחת, הוא קם שוב והחל לטייל בשטח עד שנעלם מעיניהם של מציליו, שקיוו כי הצליח לחבור בשלום לעדר הצבאים או לאמו.

העופר הצעיר לאחר שחולץ מהבור | צילום: אריק רשות הטבע והגנים

חנה בחוף ניצנים ושלם 5,000 שקל קנס

נהג רכב שטח שהחנה את רכבו בשמורת טבע חוף ניצנים, במרחק של 16 מטר מקו המים, אך שהשילוט במקום אוסר על נסיעה ברצועת החוף, הורשע לאחרונה בבית משפט בקריית גת ונקנס ב-5,000 שקל או 50 ימי מאסר.

תופעת הנהיגה בחופים פוגעת קשה בערכי הטבע הייחודיים לטביבה החופית: בצבי הים אשר מטילים בחוף הים, בדוגרי הקרקע המקננים בסביבה זו, במיני הצומח אשר מהווים בית גידול ייחודי לחולות, במיני סרטנים ושוכני טבלאות הגידוד ועוד. כל אלה נרמסים בגסות תחת גלגלי הג'יפים, הטרקטורונים והאופנועים שמסבים לטבע נזק בלתי הפיך, עד כדי סכנה ממשית לקיומו. כלי הרכב הנוסעים בחוף הים מהווים מטרד אמיתי ואיום גם לאנשים הנופשים בחוף הים, ובשנים האחרונות היינו עדים לכמה מקרים של פגיעת כלי רכב בנופשים.

רשות הטבע והגנים, האמונה על הגנת ערכי הטבע, הנוף והמורשת, החלה לפני כמה שנים באכיפת החוק לאיסור נסיעת כלי רכב בחוף הים. בכל שנה, לקראת ובמהלך הקיץ, מועלת הרשות עם מתנדבי עמותת אור ירוק לחיסול הנסיעה בחופים באמצעות פעילות הסברה להגברת המודעות של הציבור לנזקים של תופעה זו, לצד מבצעי אכיפה בשיתוף משטרת ישראל.

ותיקי הרשות מדריכים אזרחים ותיקים בסדורים מיוחדים. בתמונה: סלמאן אבו רוכון | צילום: ארכיון רשות הטבע והגנים

סדורים ייחודיים לאזרחים ותיקים במסגרת "חודש הזקן" 2013

משרד הרווחה והמשרד לאזרחים ותיקים של מדינת ישראל מציינים גם השנה את אירועי "חודש הזקן" בין התאריכים 6 באוקטובר עד 6 בנובמבר. מקורה של היוזמה לקיום האירועים למען הזקן בארגון האומות המאוחדות, אשר קבע את היום הבינלאומי לזקן ב-1 באוקטובר בכל שנה, כדי להגביר את המודעות לצורכיהם של האזרחים הוותיקים ולקדם את רווחתם. השנה, לרגל 100 שנה להולדתו של מנחם בגין ו-40 שנה למותו של דוד בן גוריון, יעמדו אירועי החודש בסימן "מנהיגות פורצת דרך", ויתנו דגש לתרומתם, לחזונם ולערכיהם של מנהיגי הדורות הקודמים למדינה ולחברה בתחומים השונים.

רשות הטבע והגנים, שהשיקה לאחרונה מגוון סדורים ופעילויות ייעודיים המותאמים במיוחד לקהל האזרחים הוותיקים, לוקחת חלק ביוזמה חשובה זו, ותציע במהלך "חודש הזקן" שלל סדורים אטרקטיביים לאוכלוסיית האזרחים הוותיקים בגנים הלאומיים ובשמורות הטבע. הסדורים בהרשמה מראש - חלקם ללא כל תשלום וחלקם בתשלום סמלי (ראו פירוט במדור הפעילויות בסוף החוברת). לשם כך התגייסו שלושה מוותיקי רשות הטבע והגנים - ד"ר דידי קפלן, סלמאן אבו רוכון ואלי שדות - להוביל סדור מיוחד דרך מבטם האישי. ד"ר קפלן עבד ברשות כ-40 שנה, והיה אקולוג מחוז צפון במשך שנים רבות, אבו רוכון, איש הכרמל, עבד ברשות כ-36 שנה ושימש, בין השאר, כמנהל אגף החינוך וההדרכה ברשות, שדות עבד ברשות כ-44 שנה, היה מנהל מחוז ואחר כך שימש כמנהל אגף סביבה בחטיבת מדע.

בסדורים הייחודיים והנדירים האלה יזכו המשתתפים לשמוע את החוויות ואת הזיכרונות של ותיקי הרשות מימי עבודתם ברשות, כמו גם את חזונם האישי בנושאי שמירת הטבע, הנוף והמורשת. **לפרטים נוספים ולהרשמה - מרכז המידע של רשות הטבע והגנים - *3639.**

תכנית "טיול כהילה" הסתיימה בהצלחה

לקראת תקופת "בין הזמנים" בקיץ האחרון יצאה רשות הטבע והגנים, עם ארגון זק"א, בתכנית הסברה רחבה בקרב הציבור החרדי, כדי לצמצם את מספר הפגיעות והתאונות במהלך טיולים בטבע. תקופת בין הזמנים היא תקופה שבה יוצאים בחורי ישיבה רבים הנמצאים בחופשה מלימודיהם, ובני משפחותיהם, ליהנות מטיולים בחיק הטבע, ובמהלך השנים האחרונות היינו עדים לריבוי מקרים של פציעות ואסונות בקרב אוכלוסייה זו. הסיבה לכך היא שחלק גדול מהתלמידים אינו מורגל בטיולים בטבע, לא נערך נכונה ליציאה אליהם ואינו מקפיד על כללי הבטיחות. כך, מדי שנה מקפחים את חייהם מטיילים עקב התייבשות, טביעה, קפיצה ממצוקים ועוד.

בשנים האחרונות יוצאת הרשות לקראת תקופות בין הזמנים בקמפיין מקיף בתקשורת האלקטרונית והכתובה תחת הכותרת "כללי בטיחות למטייל כהילה", כדי להנחות מטיילים כיצד לטייל בבטחה ולחזור בשלום. בנוסף על זאת, מפעילה הרשות, בכל רחבי הארץ, תחנות מידע שבה מדריכים פוגשים את המטיילים במסלולי הטיול ומעבירים להם בין היתר, חוברות מסלולים ומידע בנושא בטיחות - מתכנן הטיול, דרך ההליכה במסלול ועד החזרה הביתה - בשלום. כדי להקטין את מספר האסונות ולשמור על קדושת חיי אדם, שילבה הרשות כוחות עם ארגון זק"א שמתנדביו יצאו להדרכות בנושא בטיחות בטיולים בשיבות עצמן בעת הלימודים.

ואכן המאמצים נשאו פרי ותקופת בין הזמנים של הקיץ האחרון הסתיימה כמעט ללא חילוצים ותאונות בקרב המגזר החרדי. כמו כן מוסרים מדריכי הרשות, שהוצבו בתחנות המידע, כי רמת המודעות לנושא בטיחות בטיולים עולה משנה לשנה בקרב המגזר החרדי.